

Prima instanță: M. Moraru (Curtea de Apel Chișinău)

dosar nr. 2ri-287/17

DECIZIE

11 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul: Valeriu Doagă

Judecătorii: Tamara Chișca-Doneva, Ala Cobăneanu,
Nicolae Craiu, Iurie Bejenaru,

examinînd recursul declarat de avocatul Arabadji Mariana în interesele lui Adomniță Ruslan,

în cauza civilă la cererea introductivă a Băncii Comerciale Române Chișinău Societate pe Acțiuni cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de FPC „Chemal” Societate cu Răspundere Limitată, la cererea lichidatorului Fanari Svetlana cu privire la tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a întreprinderii în proces de lichidare, Lefter Eugeniu și Adomniță Ruslan,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2017, prin care cererea lichidatorului FPC „Chemal” SRL - Fanari Svetlana cu privire la tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a întreprinderii a fost admisă,

c o n s t a t ă :

La data de 22 februarie 2016 Banca Comercială Română Chișinău SA s-a adresat în instanța de judecată cu cerere introductivă privind intentarea procesului de insolabilitate față de FPC „Chemal” SRL din motivul incapacității de plată a acesteia.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 februarie 2016, cererea introductivă depusă de creditorul Banca Comercială Română Chișinău SA a fost admisă spre examinare, FPC „Chemal” SRL fiind pusă sub observație prin desemnarea în calitate de administrator provizoriu pe Fanari Svetlana.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2016 a fost declarat debitorul FPC „Chemal” SRL în stare de insolabilitate; a fost intentată procesul de insolabilitate prin instituirea procedurii simplificate a falimentului; a fost desemnată în calitate de lichidator al FPC „Chemal” SRL - Fanari Svetlana; au fost notificați creditorii că termenul limită de înregistrare a cererilor de admitere a creanțelor, în vederea întocmirii tabelului definitiv este până la data de 06.05.2016 ; a fost stabilit termenul de 15 zile lucrătoare pentru verificarea creanțelor de către lichidator, de întocmire și de prezentare a tabelului definitiv - până la data de 20.05.2016; a fost stabilită ședința de validare a creanțelor pentru data de 23.05.2016 ora 14.15; au fost notificați creditorii cu creanțe garantate și cei ce dețin un drept de separare a bunurilor să precizeze neîntârziat bunurile din masa debitoare în privința cărora dețin un drept prioritar, precum și temeiurile apariției acestui

drept și să prezinte instanței aceste dovezi.

Prin cererea adresată instanței de insolvență la data de 24.10.2016, lichidatorul Fanari Svetlana a solicitat tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere ai FPC„Chemal” SRL, pe Lefter Eugeniu - în calitate de administrator al FPC„Chemal” SRL și a lui Adomniță Ruslan - în calitate de unic asociat, cu încasarea de la aceștia a sumei creanțelor validate față de IFS Chișinău cu suma de 93,46 lei și Banca Comercială Română cu suma de 12 660 155,9 lei.

A mai menționat lichidatorul că factorii de decizie ai debitorului nu au conlucrat cu lichidatorul desemnat de instanță, nu a prezentat administratorului provizoriu informațiile solicitate de acesta, apreciate ca fiind necesare, cu privire la activitatea și la patrimoniul societății, precum și documentele activității economice și documentele de evidență contabilă, inclusiv ștampila întreprinderii, ce urmau a fi reținute de administratorul provizoriu spre documentare, cât și registrul de livrări și procurări a întreprinderii, lista debitorilor și creditorilor, cu anexarea tuturor documentelor ce confirmă datoria sau creanța acestora, lista bunurilor mobile și imobile aflate în proprietatea întreprinderii, după cum și locul aflării acestora, temeiul aflării lor în posesia altor persoane, ultimele rapoarte financiare și fiscale prezentate de către întreprindere, documentele ce confirmă dreptul de proprietate asupra bunurilor debitorului (în original), documentele de constituire, certificatul de înregistrare, certificatul de atribuire a codului fiscal, documentele de strictă evidență (în original).

Relevă lichidatorul că a constatat că, FPC„Chemal” SRL nu dispune de masă de debit care i-ar permite achitarea cheltuielilor procesului de insolvență, din care considerente, prin hotărârea instanței de insolvență din 04 aprilie 2016, s-a intentat procedura de insolvență în privința FPC„Chemal” SRL. Astfel, la ședința de validare a creanțelor, instanța de judecată a validat creanțele înaintate față de masa de debit a FPC„Chemal” SRL în sumă de 12 660 249,36 lei.

Sușține lichidatorul că intentarea procesului de insolvență față de FPC„Chemal” SRL a fost condiționată de faptul că persoanele cu funcții de răspundere a întreprinderii de debit nu au efectuat tranzacțiile economice prin conturile bancare ale întreprinderii, nu au prezentat rapoarte financiare (contabile) și nu au întreprins măsurile prevăzute de legislație întru stingerea datoriilor față de creditorii săi.

Indică lichidatorul că, împrejurările date, cât și stoparea activității debitorului au cauzat apariția datoriilor acestuia față de creditorii menționați, pe care debitorul este în imposibilitate de a le achita din lipsa masei de debit.

Indică că Lefter Eugeniu și Adomniță Ruslan nu au prezentat administratorului provizoriu, lichidatorului, nici un raport financiar, nici un bilanț contabil al FPC„Chemal” SRL, nu au redat cauza apariției de pierderi, nu au explicat cauzele care au condiționat imposibilitatea debitorului și identificării debitorilor întreprinderii, concluziile administratorului provizoriu fiind întemeiate doar pe răspunsurile primite de la organele ce dețin registrele de stat sau duc evidența bunurilor și din alte surse.

În final invocă lichidatorul că a avut loc adunarea creditorilor FPC „Chemal” SRL, la care s-a hotărât de a solicita instanței de insolvență tragerea la răspundere subsidiară a persoanelor cu funcții de răspundere a FPC „Chemal” SRL și anume, a administratorului Lefter Eugeniu și a asociatului unic Adomniță Ruslan, cu solicitarea de a fi încasate din contul acestora suma creanțelor validate.

Creditorii au ajuns la această concluzie și datorită faptului că, FPC „Chemal” SRL s-a aflat în incapacitate de plată, însă factorii de decizie a debitorului nu au înaintat în instanța de judecată cerere introductivă în modul prevăzut de art.14 alin. (3) din Legea insolvenței nr.149 din 29.06.2012 la momentul apariției situației de insolvență, cererea fiind depusă cu mult mai târziu.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2017 a fost admisă cererea lichidatorului FPC „Chemal” SRL - Fanari Svetlana cu privire la tragerea la răspunderea subsidiară a membrilor organelor de conducere a întreprinderii FPC „Chemal” SRL, pe administratorul statutar Lefter Eugeniu și a asociatului unic Adomniță Ruslan, cu încasarea în mod solidar de la administratorul statutar al FPC „Chemal” SRL – Lefter Eugeniu și asociatului unic Adomniță Ruslan la contul de acumulare a debitorului în cauză valoarea creanțelor creditorilor validate în sumă de 12 660 249,36 lei și neachitate.

La 21 iulie 2017 avocatul Arabadji Mariana în interesele lui Adomniță Ruslan a declarat recurs împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd repunerea în termen a recursului, casarea hotărîrii primei instanțe în partea admiterii acțiunii și tragerii lui Adomniță Ruslan la răspunderea subsidiară și emiterea în această parte a unei noi hotărîri prin care a respinge acțiunea.

În conformitate cu art. 8 alin. (1) Legea insolvenței, hotărîrile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Conform inscripției de pe plicul poștei rapide DHL Express, anexată la recurs, se atestă că recurentul la data de 09 iulie 2017 a recepționat hotărîrea motivată. Prin urmare recursul declarat la data de 21 iulie 2017 este depus în termen.

În motivarea recursului a indicat că instanța, urma să rețină că art. 247 al Legii insolvenței, nu se referă la răspunderea subsidiară a asociatului în cadrul procesului de insolvență, ci doar explică noțiunea de „membru organelor de conducere”.

În opinia recurentului, instanța de insolvență nu a reținut că antrenarea răspunderii subsidiare a membrilor organelor de conducere și /sau de supraveghere, precum și a oricărei alte persoane, care au cauzat insolvența debitorului, poate avea loc doar în situația în care ar fi fost demonstrată vinovăția organelor de conducere a FPC „Chemal” SRL, privind survenirea stării de insolvență a acestuia. În acest sens, lichidatorul nu a prezentat un raport, la care să fie anexate probe de unde să rezulte culpa asociatului Adomniță Ruslan.

Or, prin prisma faptului, că cererea de tragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere se examinează în procedură contencioasă, la

examinarea acestora sînt aplicabile prevederile alin.(1) art. 118 Cod procedură civilă, conform cărora fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiectiilor sale, dacă legea nu dispune altfel. Astfel, examinînd cererea lichidatorului, privind tragerea la răspundere subsidiară, instanței de insolabilitate de către lichidator nu i s-a prezentat un raport, în conformitate cu prevederile art. 114 din Legea insolabilității, în care să fie indicate faptele ilicite ale lui Adomniță Ruslan, care ar putea angaja răspunderea personală patrimonială a acestuia.

În același timp, tragerea la răspundere subsidiară a fondatorilor organelor de conducere a debitorului insolabil nu poate avea loc în mod exclusiv pe solicitările lichidatorului, nefiind înaintate argumente și probe necesare, veridice, pertinente și concludente în confirmarea solicitării respective. Mai mult, lichidatorul, urma să prezinte probe ce ar confirma fapta ilicită, vinovăția, prejudiciul cauzat de către Adomniță Ruslan, legătura de cauzalitate între fapta comisă și prejudiciu, or răspunderea devine operantă doar în cazul în care se demonstrează că prin acțiunea culpabilă și intenționată, subiecții vizați au cauzat starea de insolabilitate prin săvîrșirea unei fapte expres enumerate la art. 248 din Legea insolabilității, fiind totodată necesară întrunirea cumulativă a condițiilor pentru tragerea răspunderii juridico-civile și nu automat din lipsa masei debitoare după cum indică instanța de judecată.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins cu menținerea hotărîrii Curții de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

S-a stabilit că prin cererea adresată instanței de insolabilitate la data de 24.10.2016, lichidatorul Fanari Svetlana a solicitat tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a FPC „Chemal” SRL, pe Lefter Eugeniu - în calitate de administrator al FPC „Chemal” SRL și a lui Adomniță Ruslan - în calitate de unic asociat, cu încasarea de la aceștia a sumei creanțelor validate față de IFS Chișinău cu suma de 93,46 lei și Banca Comercială Română cu suma de 12 660 155,9 lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze a admis acțiunea, admitînd cererea lichidatorului cu privire la tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a întreprinderii FPC „Chemal” SRL, pe administratorul statutar Lefter Eugeniu și a asociatului Adomniță Ruslan, cu încasarea în mod solidar de la administratorul statutar al FPC „Chemal” SRL – Lefter Eugeniu și asociatului Adomniță Ruslan la contul de acumulare a debitorului în cauză valoarea creanțelor creditorilor validate în sumă de 12 660 249,36 lei și neachitate.

La caz, recurentul Adomniță Ruslan contestă hotărîrea instanței de insolabilitate în partea prin care a fost admisă cererea privind tragerea sa la

răspundere subsidiară.

Conform art. 248 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvența prin una dintre următoarele acțiuni:

a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedeplinirea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art.14; i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

Conform art. 247 alin. (1) din Legea insolvenței, în sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare, contabilii.

Alin. 4 al acestui articol menționează că în caz de pluralitate, răspunderea persoanelor prevăzute la alin.(1) este solidară, cu condiția ca apariția stării de insolvență să fie actuală sau anterioară perioadei în care și-au exercitat mandatul ori au deținut poziția ce ar fi putut cauza insolvența debitorului. Persoanele în cauză se pot apăra de solidaritate dacă, în organele colegiale de conducere ale debitorului, s-au opus actelor sau faptelor care au cauzat insolvența sau dacă au lipsit de la luarea deciziilor care au cauzat insolvența și au făcut să se consemneze, ulterior luării deciziei, opoziția lor la aceste decizii.

Astfel, la judecarea cauzelor ce țin de intentarea procesului de insolvență, legea care stabilește obligațiile asociatului (fondatorului) este Legea insolvenței, care conform art. 1 alin. (2), este aplicabilă persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, întreprinzătorilor individuali, inclusiv titularilor de patentă de întreprinzător, societăților de asigurări, fondurilor de investiții, companiilor fiduciare, organizațiilor necomerciale, înregistrate în Republica Moldova în modul stabilit.

În conformitate cu art. 10 din Legea insolvenței, intentarea unui proces de insolvență presupune existența unui temei. Temeiul general de intentare a unui

proces de insolvabilitate constă în incapacitatea de plată a debitorului. Temeiul special de intentare a unui proces de insolvabilitate constă în supraîndatorarea debitorului în cazul în care acesta este persoană juridică responsabilă de creanțele creditorilor în limitele patrimoniului său. În acest caz, la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea activității lui dacă acest fapt este posibil.

În conformitate cu art. 15 alin. (1) Legea insolvabilității, în cazul insolvabilității debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvabilitate intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în măsura în care bunurile debitorului sînt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

Potrivit datelor din Registrul de stat al persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali, firma de Producție și Comerț „Chemal” figurează înregistrată din data de 21.02.1995, ca administrator fiind Lefter Eugeniu și ca asociat unic – Adomniță Ruslan.

Astfel, Adomniță Ruslan, fiind asociat unic al întreprinderii debitoriale, este pasibilă tragerea acestuia la răspundere subsidiară în temeiurile prevăzute de lege pentru acoperirea creanțelor față de creditori.

Conform tabelului creanțelor definitiv consolidate creanțele validate de instanța de insolvabilitate constitui suma de 12809506,52 lei, astfel ca creanțe de rangul 3 și 5 cu suma totală de 12660249,36 este IFS Chișinău cu suma de 93,46 lei și Banca Comercială Română cu suma de 12660155, lei.

S-a constata că întreprinderea a activat pînă în 2009 și contrar prevederilor art. 14 din Legea insolvabilității, care prevede că debitorul este obligat să depună cerere introductivă imediat, dar nu mai tîrziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin. (2) și la art. 10 alin. (2), nu au depus atare cerere.

În raportul nr. 1 cu privire la executarea măsurilor de asigurare aplicate față de FPC „Chemal” SRL, prezentat instanței de insolvabilitate de către administratorul provizoriu Fanari Svetlana, se menționează că în conformitate cu datele prezentate în răspunsurile la interpelări, FPC „Chemal” SRL nu are surse financiare la conturile sale, după FPC „Chemal” SRL nu sunt înregistrate bunuri imobile și nici unități de transport, pînă la data intentării procedurii de insolvabilitate conturile bancare ale debitorului erau sechestrate în baza documentelor executorii de încasarea a datoriilor.

Astfel, informațiile obținute de către administratorul provizoriu au permis de a concluziona că întreprinderea la moment se află în incapacitate de plată, nu dispune de bunuri și surse financiare suficiente pentru a onora creanțele scadente ale creditorilor.

Art. 14 din Legea insolvabilității prevede că debitorul este obligat să depună cerere introductivă dacă există unul din temeiurile prevăzute la art. 10.

FPC „Chemal” aflându-se în incapacitate de plată, totuși, factorii de decizie ai debitorului nu au înaintat în instanța de judecată cerere introductivă în modul prevăzut de art. 14 din legea insolvenței la momentul apariției situației insolvente, cererea fiind depusă cu mult mai târziu decât apariția acestei situații de către unul din creditori, circumstanța care cade sub incidența art. 248 alin. (1) lit. h) Legea insolvenței. La fel, din informația prezentată de către lichidatorul Fanari Svetlana, rezultă că debitorul, pe lângă faptul nedepunerii cererii de intentare a procesului de insolvență, acesta nu a conlucrat cu administratorul provizoriu/lichidatorul și nu a transmis lichidatorului actele stipulate în Legea insolvenței.

Colegiul menționează că prima instanță corect a constatat că persoanele responsabile din cadrul FPC „Chemal” SRL au omis de a se adresa în instanța de judecată pentru intentarea procesului de insolvență.

Prin urmare, cererea înaintată de lichidatorul Fanari Svetlana este întemeiată, fiind prezente temeiurile de tragere la răspunde subsidiară prevăzută de art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvenței.

În afară de aceasta, conform art. 27 alin. (3) și (4) Legea insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012, debitorul are obligația de a transmite administratorului provizoriu, în cel mult 3 zile lucrătoare de la cerere, informațiile solicitate de acesta, apreciate ca fiind necesare, cu privire la activitatea și la patrimoniul său, precum și documentele activității economice și documentele de evidență contabilă, inclusiv ștampila întreprinderii, care vor fi reținute de administratorul provizoriu spre documentare. În cazul în care informațiile și documentele prevăzute la alin.(3), inclusiv ștampila, nu sunt prezentate de către membrii organelor de conducere ale debitorului, aceștia vor fi trași la răspundere patrimonială subsidiară și/sau penală, sau contravențională, în modul stabilit de lege, iar administratorul provizoriu desemnat va reconstitui, în măsura posibilităților, informațiile și/sau documentele, cheltuielile urmînd a fi încasate din contul persoanelor culpabile.

Lichidatorul Fanari Svetlana a invocat că a solicitat debitorului documentele cu privire la activitatea și la patrimoniul FPC „Chemal” SRL”, precum și documentele activității economice și documentele de evidență contabilă, inclusiv ștampila întreprinderii.

Administratorul Lefter Eugeniu, precum și asociatul unic Adomniță Ruslan nu au invocat motive întemeiate care au stat la baza neprezentării documentelor solicitate.

Aceasta constituie un motiv suplimentar pentru antrenarea răspunderii subsidiare a factorilor de decizie a întreprinderii.

Or, conform art. 13 alin. (1) Legea contabilității nr. 113-XVI din 27 aprilie 2007, răspunderea pentru ținerea contabilității și raportarea financiară revine:

a) conducerii (organului executiv) –în entitatea cu răspundere limitată;

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că au existat temeiuri legale și suficiente de tragere a recurentului Adomniță Ruslan, în calitate de asociat unic al întreprinderii, la răspundere subsidiară, iar concluziile primei instanțe privind temeinicia tragerii la

răspundere subsidiară a acestuia sunt întemeiate.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărîrea primei instanțe este întemeiată și legală, iar temeiurile invocate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține hotărîrea primei instanțe.

În conformitate cu art. 444, 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de avocatul Arabadji Mariana în interesele lui Adomniță Ruslan.

Se menține hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2017, în cauza civilă la cererea introductivă a Băncii Comerciale Române Chișinău Societate pe Acțiuni cu privire la intentarea procesului de insolvență față de FPC „Chemal” Societate cu Răspundere Limitată, la cererea lichidatorului Fanari Svetlana cu privire la tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a întreprinderii în proces de lichidare, Lefter Eugeniu și Adomniță Ruslan.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru